Видове юридически професии

България

Тази страница Ви предоставя информация за юридическите професии в България. Юридически професии: въведение Прокурори Следователи Съдии Организация на юридическите професии: адвокати Нотариуси Други правни професии

Юридически професии: въведение

В България основните правни професии са: **прокурори**, **следователи**, **съдии**, **адвокати**, **нотариуси**, **частни и държавни съдебни изпълнители и съдии по вписванията**, които са регламентирани в Конституцията на Република България и в Закона за съдебната власт.

Прокурори

Организация

Прокуратурата в Република България се състои от главен прокурор, Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура, Национална следствена служба, апелативни прокуратури, апелативна специализирана прокуратура, военно-апелативна прокуратура, окръжни прокуратури, специализирана прокуратура, военно-окръжни прокуратури и районни прокуратури. В състава на окръжните прокуратури има окръжни следствени отдели, а в състава на специализираната прокуратура - следствен отдел. В окръжните прокуратури се създават административни отдели, прокурорите от които участват в производствата по административни дела.

Прокуратурата е единна и централизирана. Всички прокурори и следователи са подчинени на главния прокурор. Всеки прокурор е подчинен на съответния по-горестоящ по длъжност, а всички прокурори и следователи са подчинени на административния ръководител на съответната прокуратура. Военните прокурори и следователи при изпълнение на длъжността си са независими от военните органи.

Главният прокурор, се назначава и освобождава от Президента на Република България по предложение на Висш съдебен съвет (ВСС) за срок от седем години без право на повторно избиране.

Прокурорите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност с решение на ВСС.

Прокурорските длъжности са:

прокурор във Върховната касационна прокуратура и прокурор във Върховната административна прокуратура - с най-малко 12 години юридически стаж;

прокурор в апелативна прокуратура, прокурор във военно-апелативната прокуратура и прокурор в апелативната специализирана прокуратура; - с най-малко 10 години юридически стаж, а за прокурор в апелативна специализирана прокуратура - най-малко 12 години стаж, от които поне 8 като прокурор или следовател;

прокурор в окръжна прокуратура, прокурор във военно-окръжна прокуратура, прокурор в специализираната прокуратура - с най-малко 8 години юридически стаж, а за прокурор в специализираната прокуратура - най-малко 10 години стаж, от които поне 5 като прокурор или следовател;

прокурор в районна прокуратура - с най-малко три години юридически стаж;

младши прокурор - не се изисква стаж.

Прокурорите стават несменяеми след навършване на 5-годишен стаж на длъжността и получена положителна комплексна оценка от атестирането, приета с решение на ВСС.

Роля и дейности

Главният прокурор ръководи прокуратурата, издава инструкции и дава указания относно дейността на прокуратурата, съвместно с ръководителите на министерство и държавни институции създава специализирани междуведомствени звена за подпомагане на разследването под процесуалното ръководство на определен от него прокурор. Главният прокурор може да сезира Конституционния съд.

Прокурорът ръководи разследването като наблюдаващ прокурор. Прокурорът протестира и иска отмяна или изменение на незаконосъобразни актове в срока и по реда, предвидени със закон. Той може да спре изпълнението на акта до разглеждането на протеста от съответния орган.

Всички актове и действия на прокурора могат да бъдат обжалвани пред непосредствено по-горестоящата прокуратура, ако не подлежат на съдебен контрол. По-горестоящият по длъжност прокурор и прокурорът от по-горестоящата прокуратура може да извършва действия, включени в компетентността на подчинените му прокурори, и писмено да спира и да отменя разпорежданията им в определените със закон случаи.

При осъществяване на своите функции прокурорите са независими и действат въз основа на закона. Прокурорите са политически неутрални. При постановяване на своите актове прокурорите се основават на закона и събраните по делото доказателства, преценени съобразно тяхната съвест и свободно вътрешно убеждение.

Повече информация може да бъде намерена на интернет страницата на Прокуратурата на Република България.

Асоциацията на прокурорите в България е доброволно неполитическо сдружение на магистратите от системата на прокуратурата в РБ, както и на лица, работили като такива. Асоциацията цели да обедини магистратите от прокуратурата от цялата страна и да осигури необходимата информация и обмена на научни становища по въпроси на прокурорската работа, да разширява международните връзки на прокуратурата и прокурорите. Повече информация може да бъде намерена на Интернет страницата на асоциацията - http://ecocrime.bg

Следователи

Съгласно Закона за съдебната власт, следователите в Република България имат статут на магистрати (съдии и прокурори).

Следствени органи са Националната следствена служба (НСлС) и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следственият отдел в специализираната прокуратура. Следственият отдел в Софийската градска прокуратура е със статут на окръжен следствен отдел.

НСлС се ръководи от главния прокурор пряко или чрез директора, който е и заместник на главния прокурор по разследването. Директорът на НСлС осъществява административно и организационно ръководство на следователите и служителите в НСлС и методическо ръководство на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури.

Окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следственият отдел в специализираната прокуратура се състоят от следователи.

Следователите в окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и в следствения отдел в специализираната прокуратура осъществяват разследване по дела, възложени им от административния ръководител на съответната прокуратура.

При изпълнение на своите задачи в наказателното производство разследващите органи действат под ръководството и надзора на прокурора.

Разпорежданията на следователите във връзка с разследването са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани.

Съдии

В България съдиите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност с решение на Висшия съдебен съвет.

Организация

Съдийските длъжности са:

съдия във Върховен касационен съд и съдия във Върховен административен съд - с най-малко 12 години юридически стаж ;

съдия в апелативен съд, съдия във военно-апелативния съд, съдия в апелативния специализиран наказателен съд - с най-малко 10 години юридически стаж, а за съдия в апелативния специализиран наказателен съд - най-малко 12 години стаж, от които поне 8 като съдия по наказателни дела;

съдия в окръжен съд, съдия в административен съд, съдия във военен съд, съдия в специализирания наказателен съд - с най-малко 8 години стаж, а за съдия в специализирания наказателен съд - най-малко 10 години стаж, от които поне 5 като съдия по наказателни дела;

съдия в районен съд - с най-малко 3 години стаж;

младши съдия - не се изисква стаж.

Съдиите стават несменяеми след навършване на 5-годишен стаж на длъжността и получена положителна комплексна оценка от атестирането, приета с решение на ВСС.

Съюзът на съдиите в България (ССБ) е учреден в гр. София на 28 Март 1997 г. от 30 учредители, сред които съдии от Върховния касационен съд, от окръжни и районни съдилища от цялата страна.

ССБ представлява приемник на Съюза на българските съдии, учреден през 1919 г. и действал до 1945 г., като неформална професионална организация, обединяваща съдийската общност за защита на професионалните й интереси и обсъждане и решаване на проблемите й.

Повече информация може да бъде намерена на интернет страницата на Съюза на съдиите в България.

Съюзът „БЪЛГАРСКА СЪДИЙСКА АСОЦИАЦИЯ" е създаден за да осигури на гражданите справедливост, прозрачност и достъп до правосъдие. В рамките на съдебната система се стараят да работят, спазвайки Конституцията и законовите норми, подчинявайки се на правилата за професионална и човешка етика. Повече информация може да бъде намерена на интернет страницата на Българска съдийска асоциация - https://judgesbg.org

Роля и дейности

ССБ образува преписки, включително по дисциплинарни производства срещу съдии, посредничи при спорове между съдии и други държавни служители, съдейства на законодателната власт при изработването на закони, води архив и издава собствен вестник.

Съдебни помощници и прокурорски помощници

В окръжния, административния и апелативния съд, във Върховния касационен съд и във Върховния административен съд има съдебни помощници.

В окръжната и апелативната прокуратура, във Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура има прокурорски помощници.

За съдебен и прокурорски помощник се назначава лице, което отговаря на изискванията за съдия, прокурор или следовател и е издържало конкурс за съдебен служител.

Съдебните помощници се назначават от административния ръководител на съответния съд. Прокурорските помощници се назначават от главния прокурор или административния ръководител на съответната прокуратура.

Организация на юридическите професии: адвокати

Адвокати

В България упражняването на адвокатската професия е дейност, предвидена в Конституцията. Адвокат може да бъде само лице, положило клетва и вписано в регистъра на адвокатската колегия. Във всеки съдебен район на един окръжен съд има една адвокатска колегия, подчинена на Висшия адвокатски съвет със седалище гр. София. Статутът, правата и задълженията на адвокатите са уредени в Закона за адвокатурата.

Висшият адвокатски съвет е юридическо лице и се състои от представители на адвокатските колегии при норми на представителство 1 делегат на 40 адвокати.

Висшият адвокатски съвет свиква и провежда общо събрание на адвокатите от страната, изпълнява негови решения и дава отчет пред него, определя встъпителните и годишните вноски на адвокатите за бюджета си, издава наредби, възложени със Закона за адвокатурата, произнася се по жалби срещу незаконосъобразни решения на общото събрание на адвокатските колегии и по законосъобразността на избора на адвокатските съвети, произнася се по жалбите и протестите срещу постановленията на адвокатските съвети за допускането до стаж и за приемането на адвокати, осигурява и одобрява разходите за дейността на Висшия контролен съвет и Висшия дисциплинарен съд.

Висшия адвокатски съвет поддържа единните регистри на адвокатите, на младшите адвокати и на адвокатските дружества, както и води регистър на чуждестранните адвокати, на които е признато правото да се явяват като защитници пред български съд

Правна база данни

Повече информация може да бъде намерена на интернет страницата на Висшия адвокатски съвет.

Нотариуси

Организация

Нотариус е лице, на което държавата възлага извършване на предвидените в законите нотариални действия. Нотариусът е независим и при изпълнение на своите функции се подчинява само на закона, Министърът на правосъдието упражнява контрол върху дейността на всеки нотариус за изпълнение на закона и устава на Нотариалната камара.

Статутът, правата и задълженията на нотариусите са уредени в Закона за нотариусите и нотариалната дейност.

Роля и дейности

Нотариалната камара е организация на нотариусите в Република България, създадена съгласно Закона за нотариусите и нотариалната дейност. В нотариалната камара членуват по право всички нотариуси. Нотариалната камара е юридическо лице със седалище в гр. София.

Органи на Нотариалната камара са общото събрание, Съветът на нотариусите, контролният съвет и дисциплинарната комисия. Нотариалната камара се представлява от председателя на Съвета на нотариусите.

Нотариалната камара организира и подпомага дейността на нотариусите, защитава и повишава престижа на професията, както и поддържа взаимоотношения със сходни по дейност международни организации

Повече информация може да бъде намерена на Интернет страницата на Нотариалната камара.

Други правни професии

Частни съдебни изпълнители

Частният съдебен изпълнител е лице, на което държавата възлага принудително изпълнение на частни притезания, събирането на публични вземания. Районът на действие на частния съдебен изпълнител съвпада с района на съответния окръжен съд.

Мисията на Камара на частните съдебни изпълнители е да работи за утвърждаването на професията на частния съдебен изпълнител и подобряването на изпълнителния процес в България, като защитава Обществения Интерес и подпомага своите членове.

Правна база данни

Регистър на частните съдебни изпълнители се води от Камарата на частните съдебни изпълнители.

Регистърът е публичен, и достъпен на интернет страницата на Камарата. Всеки има право да го преглежда и да получава извлечения от него (Закон за частните съдебни изпълнители).

Частните съдебни изпълнители представят в Министерството на правосъдието (МП) 6-месечен и годишен отчет за дейността си, на база, на които министърът на правосъдието изгражда, поддържа и развива информационна система на съдебното изпълнение. МП събира такси за ползването на информационната система в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Достъпът до информационната система по служебен път на държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, е безплатен.

Държавни съдебни изпълнители

Държавните съдебни изпълнители осъществяват принудително изпълнение на частни притезания. Държавата може да възлага на държавните съдебни изпълнители и събирането на публични вземания в случаите, определени със закон.

Броят на държавните съдебни изпълнители се определя от министъра на правосъдието.

В районните съдилища, където няма държавен съдебен изпълнител, функциите на държавен съдебен изпълнител се изпълняват от районен съдия, определен от председателя на съответния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Държавните съдебни изпълнители се назначават от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да насрочи конкурс и по предложение на председателя на районния съд.

Асоциацията на държавните съдебни изпълнители в България е независима, доброволна, професионална организация, обединяваща държавните съдебни изпълнители в България, която защитава техните професионални, интелектуални, културни, социални и материални интереси, съдейства за утвърждаване професията на държавния съдебен изпълнител и за повишаване на престижа й пред държавата и обществото.

Правна база данни

Регистърът на държавните съдебни изпълнители може да бъде консултиран и на интернет страницата на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители

Съдии по вписванията

В районните съдилища има съдии по вписванията.

Съдията по вписванията разпорежда или отказва вписванията, отбелязванията или заличаванията в имотния регистър и се произнася за издаването на справки и удостоверения; извършва нотариални и други действия, предвидени със закон. Съдията по вписванията може да извършва действия само в своя район.

Броят на съдиите по вписванията се определя от министъра на правосъдието.

В районните съдилища, където няма съдия по вписванията или той е възпрепятстван да осъществява функциите си, те се изпълняват от районен съдия, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Министърът на правосъдието може да възложи на държавен съдебен изпълнителен от същия съд да изпълнява функциите на съдия по вписванията.

Съдиите по вписванията се назначават от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да насрочи конкурс и по предложение на председателя на районния съд.

Българската асоциация на съдиите по вписванията е независима, доброволна, професионална организация, обединяваща съдиите по вписванията в България, която защитава техните професионални, интелектуални, културни, социални и материални интереси, съдейства за утвърждаване професията на съдията по вписванията и за повишаване на престижа й пред държавата и обществото. Повече информация може да бъде намерена на Интернет страницата на асоциацията - http://www.basv.free.bg

Повече информация, свързана със съдебните служители, може да бъде намерена тук PDF (391 KB) bg.

Последна актуализация: 20/07/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.